

ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Мудренко О.О.
Науковий керівник: к.е.н., доцент Козловський С. В.

У статті розглянуто основні тенденції розвитку інвестиційної діяльності Вінницької області. Запропоновано напрями розвитку та підвищення інвестиційної активності регіону.

На сучасному етапі держава намагається створити цілісну програму соціально-економічного розвитку, реформувати економіку, забезпечити необхідні механізми господарювання, відповідну фінансово-бюджетну, кредитну та грошову систему. Але в той же час забезпечення розширеного відтворення економіки України на інноваційній основі потребує різкого посилення інвестиційної діяльності. Активізація інвестиційної діяльності, по суті є вирішальною ланкою всієї економічної політики, оскільки лише на її основі можна реально подолати загальноекономічну кризу та здійснити структуру перебудови економіки країни та її регіонів.

Ефективність інвестиційної діяльності в державі багато в чому залежить від того, наскільки при її формуванні враховані узгоджені і стратегічно зорієнтовані на досягнення спільних результатів інтереси центру і регіонів.

Актуальність дослідження полягає у нерівномірному регіональному розподілі інвестиційних надходжень та визначення пріоритетів інвестиційної діяльності, вибору її найефективніших напрямів на рівні Вінницької області.

В економічній літературі науковцями багато уваги приділяється питанню інвестицій загалом, також інвестиційним процесам в Україні і окремо по регіонах. Проблеми інвестицій та їхнє значення, вплив інвестиційної привабливості на надходження в регіон розглядають такі вітчизняні вчені, як: І.І. Вінніченко, О.Г. Мітал, В.Г. Федоренко, В.М. Гречаний, Н.П. Резнік, Д.А. Шарапатюк, О.С. Белоусов, Т.В. Бауліна, І.О. Лепьохіна, П.Т.Саблук, В.Є. Швець та інші. Серед зарубіжних учених, дослідження яких присвячені проблемі інвестицій, необхідно назвати Л. Гитмана, П.Массе, У. Шарпа.

Постановка завдання. Метою статті є оцінка інвестиційної діяльності Вінницької області на фоні інших регіонів України для подальшого визначення можливостей та перспектив надходження інвестиційних ресурсів у галузі народного господарства.

Виклад основного матеріалу. На сьогодні розвиток інвестиційної діяльності спрямований на створення привабливого інвестиційного середовища та суттєвого нарощування обсягів інвестицій. Разом з тим, річні обсяги інвестицій країни залишаються на низькому рівні через несприятливий клімат, що пояснюється не досконалою законодавчою базою, не розвиненим фондовим ринком та фінансово-кредитної системи, високим податковим тиском, неефективним використанням амортизаційних відрахувань, а також низьким рівнем трансформації заощаджень населення до інвестування, що призводить до відпливу вітчизняного капіталу за кордон та не сприяє залученню іноземних інвестицій в економіку країни.

Таблиця 1

Рейтинг інвестиційної привабливості регіонів України

Регіон	Область	Геоелектронічна характеристика	Інвестиційні характеристики
Захід	Волинська, Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Рівненська, Тернопільська, Чернівецька, Хмельницька	Сільське господарство і економіка західного напрямку; Низька щільність населення; Ресурси: сірка, сіль, деревина, нафта, газ та ін.	Середній рівень інвестиційної привабливості, Середній рівень іноземних інвестицій на жителя; Зростання регіональної економіки - середнє
Центр	Вінницька, Житомирська, Київська, Кіровоградська, Полтавська, Сумська, Чернігівська, Черкаська	Розвинена промисловість і сільське господарство; Середня щільність населення; Ресурси: руда, газ, нафта	Рівень інвестиційної привабливості вище середнього; Середній рівень іноземних інвестицій на жителя; Зростання економіки вище середнього
Схід	Дніпропетровська, Донецька, Запорізька, Криворізька, Луганська, Харківська	Розвинена промисловість; Активна експортна і імпортна діяльність з країнами СНД і Азії; Висока щільність населення; Ресурси: вугілля, руда, нафта	Лідер рейтингу інвестиційної привабливості; Високий рівень іноземних інвестицій на жителя; Високе зростання економіки
Південь	АР Крим, Миколаївська, Одеська, Херсонська	Розвинена промисловість; Великі рекреаційні ресурси і інфраструктура; Добре розвинена міжнародна торгівля; Щільність населення вище середнього	Високий рівень інвестиційної привабливості; Високий рівень іноземних інвестицій на жителя; Зростання регіональної економіки середнє

Інвестиційна діяльність в регіоні формується під впливом багатьох факторів. Попри

загальнонаціональні чинники це: рівень економічного розвитку регіону; демографічний; щільність транспортних мереж та розвиток комунікацій; інвестиційна інфраструктура, місцеві податки та ефективність інвестицій; соціальна інфраструктура; ризики; науково-технічний потенціал; природно-кліматичний [3,с.15].

Інвестиційні процеси в Україні поступово розвиваються, але розвиток є досить не рівномірним по регіонах, оскільки регіональні аспекти інвестиційної діяльності має свою специфіку:

- не сформованість інвестиційного ринку ускладнює реалізацію багатьох народногосподарських завдань, що об'єднано підвищує увагу та потребу у конкретно-економічних розробках, одним із важливих видів яких є регіональні дослідження;
- функціонально цільова зумовленість активізації інвестиційного процесу та структурної і технологічної перебудови господарських комплексів регіонів України з відповідним відображенням у науково-теоретичних розробках регіональної економіки;
- підвищення ефективності реалізації інвестиційних проектів, важливе місце серед яких займають регіональні [2,с.13].

Автор роботи [2] пропонує розшарування регіонів за рівнем інвестиційної привабливості, результати якої наведено у таблиці 1 [2,с.17].

Вінницька область за місцем розташування відноситься до рівня привабливості вище середнього, але в даний час, в період фінансово-економічної кризи в більшості відноситься до низького рівня.

Інвестиційна діяльність Вінницької області починаючи з 2000 року спостерігалася позитивна динаміка пошкваллення інвестиційної діяльності. Темпи залучення інвестицій в економіку регіону порівняно з 2000 роком зросли майже у 2 рази(таб.2)[4,с.226]. Але у 2009 році ці процеси значно скоротилися.

Таблиця 2

Інвестиції в основний капітал Вінницької області					
	2000	2004	2005	2006	2007
Інвестиції в основний капітал, млн.грн.	365	1155	1693	2495	4136
Індекси інвестицій в основний капітал до попереднього року,%	109,9	117,6	121,1	129,5	141,4

За період з 1995 року значних змін зазнала технологічна структура інвестицій в основний капітал. Збільшилась питома вага витрат в активну частину засобів (придбання машин, обладнання, устаткування для новозбудованих об'єктів та для реконструкції, переоснащення діючих підприємств), на які припадає 45% усіх обсягів капіталовкладень (у1995р. – 29%). За видами економічної діяльності у 2007 році найбільше інвестували у промисловість – 29,7%, операції з нерухомістю – 24,7%(рис. 1).

Рис. 1. Структура інвестицій в основний капітал за видами економічної діяльності у 2007 р.

Основними джерелами фінансування у 2007 році залишаються власні. Майже 20% інвестицій здійснюється за рахунок банківських кредитів та інших. Але не можна забувати і про іноземні інвестиції, які також займають вагомe місце у розвитку регіону.

Рівень іноземних інвестицій у Вінницькій області на 01.01. 2008 року склав 145095,8 тис. дол. США.

Досліджуючи склад іноземних інвестицій Вінницької області по територіальній ознаці найбільшу частку всіх фінансових ресурсів одержує м. Вінниця – 60637,5 тис. дол. США, м. Ладижин (13384,2), Козятинський (16773,1), Немирівський (14997,8), Барський (9628,1), Липовецький (5847,8), Вінницький (5657,1), Тульчинський (3299,9) райони, тобто ті, в яких більш-менш розвинена промисловість [4,с.310].

Проведемо аналіз обсягу прямих іноземних інвестицій у Вінницьку область за видами економічної діяльності за даними таблиці 3.

Як видно, з таблиці найбільша увага іноземних інвесторів пригорнута до промислових підприємств Вінницької області, які здійснюють свою діяльність у сфері машинобудування, хімічної, легкої, харчової, деревообробної промисловості. Сільське господарство по обсягу фінансування у структурі займає сьоме місце з показником 11%, що є недостатнім, враховуючи аграрний напрямок діяльності регіону.

Найбільшими промисловими підприємствами області з іноземними інвестиціями є такі як: Компанія "Nemiroff" - лідер українського горілчаного ринку; ТОВ "Барлінек Україна" (з участю польських інвестицій)-основним продуктом компанії є трьох пластинчата барлінецька дошка, яка застосовується при виробництві дерев'яних підлог (реалізується в 30 країнах світу); ЗАТ "Пфанер Бар" (австрійський капітал) - створене з метою організації переробки сільськогосподарської продукції та розливу натуральних соків в упаковку типу Тетра Пак; ТОВ "Люстдорф" - компанія є виробником широкого асортименту молочних продуктів, що випускаються під торговими марками "На здоров'є" і "Селянське"; ТОВ "Агрона Фрут Україна" (присутні інвестиції австрійського походження) - основними напрямками діяльності підприємства є виробництво концентрованих фруктових та овочевих соків, виробництво пюре в асептичній упаковці без будь-яких консервантів, виробництво фруктових наповнювачів до йогуртів з частинками фруктів і ягід; ВАТ "Вінницька кондитерська фабрика" - торгівельна марка "Roshen" (Інвестиції концерну "Укрпромінвест" та іноземні інвестиції різного походження) - вид діяльності: випуск цукерок, шоколаду, тортів[1].

Таблиця 3

Прямі іноземні інвестиції у Вінницьку область за видами економічної діяльності на 01.01.2008 року		
Види економічної діяльності	тис. дол. США	У% до підсумку
Промисловість	82618,1	56,9
Операції з нерухомістю, оренда і послуги юридичним особам	33321,9	23,0
Торгівля, ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку	8866,6	6,1
Транспорт і зв'язок	2905,3	2,0
Сільське господарство, мисливство та лісове господарство	15985,6	11,0
Будівництво	176,6	0,1
Діяльність готелів та ресторанів	170,0	0,1
Інші	1051,7	0,72
Всього	145095,8	100

Таким чином, найбільшими інвесторами, що здійснюють свою інвестиційну діяльність у Вінницькій області є Німеччина – 35667,0 тис. дол. США, Франція (21031,7), Польща (17424,4), Ліхтенштейн (14153,3), країни СНД (9748,3), Австрія (7881,3)[4,с.314].

Але в той же час, коли на території області розташовані підприємства з світом ім'ям, необхідно не забувати той факт, що Вінниччина є однією з найменш привабливих регіонів України серед інвесторів, свідченням цього є те, що обсяг прямих іноземних інвестицій у Вінницьку область по відношенню до України склав 0,44%. Якщо провести ранжування регіонів України за обсягом іноземних інвестицій, то Вінницька область посідає двадцять перше місце з двадцяти чотирьох областей та Автономної республіки Крим.

Все це зумовлено рядом факторів, зокрема: політична нестабільність в країні, недосконалість існуючої правової бази для інвестиційної діяльності, суперечливість та неповнота чинних законів та нормативно-правових актів, зрегульований процес оформлення інвестування, велика кількість дозвільних та реєстраційних органів та процедур, недостатня інформатизація та доступність даних як про об'єкти інвестицій, так і про процес оформлення інвестицій.

Висновок. На основі проведеного дослідження з'ясовано, що пріоритетними напрямками інвестування є розвиток як виробничої, так і соціальної інфраструктури області, з однієї сторони і збільшення інвестованого капіталу інвестора з іншої. В даний час, на жаль, друга сторона займає провідну роль. В роботі з'ясовано, що найбільше фінансується у Вінницькій області промислове виробництво, сільське господарство, мистецтво та лісове господарство, що в загальній сумі за останні три роки складає майже 50% від загального обсягу капіталовкладень. При цьому найбільш привабливими для інвесторів стали підприємства харчової промисловості і переробки сільськогосподарських продуктів.

Для розвитку, як іноземного так і внутрішнього інвестування Вінницької області, на нашу думку необхідно: забезпечити захист прав та інтересів інвесторів, забезпечити вільний доступ до інформації про об'єкти інвестицій, спростити процедуру отримання дозволів та погоджень для інвестування, спростити процедуру оформлення прав власності на об'єкт інвестицій, забезпечити можливість отримання прав власності на об'єкт інвестицій з відстрочкою платежу, запровадити державну фінансову підтримку впровадження інноваційних проектів, розвинути внутрішнє інформаційне обслуговування іноземних інвесторів, здійснити інвестиційно-орієнтовані рекламні компанії, розвинути інвестиційний ринок, заохотити до конкуренції.

Література

1. Марченко С.К. Іноземні інвестиції в умовах економічного зростання Вінницької області.//www.vininvest.com.ua
2. Мітал О.Г. Інвестиційна діяльність регіонів на сучасному етапі розвитку економіки// Інвестиції: практика і досвід. – 2008. - №1. – С.13.
3. Піріашвілі О.Б. Роль інвестиційної діяльності у регіональному розвитку// Інвестиції: практика та досвід.- 2007.- №21.-С.15-17.
4. Статистичний щорічник Вінницької області за 2007 р.
5. Козловський С.В. Фінансова математика: Київ, Знання України, 2006. – 308с.